

О.О. Господаренко, студентка

Н.В. Гурець, ст. викладач

Національний університет кораблебудування, Миколаїв

ОБНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ НА МІСЬКОМУ КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ “МИКОЛАЇВВОДОКАНАЛ” ВІДПОВІДНО ДО ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Анотація: Проаналізовано стан та перспективи реалізації оновленої системи обліку централізованого водопостачання міста Миколаїв з метою забезпечення раціонального споживання водних ресурсів. Розглянуто основні законодавчі вимоги щодо обліку водопостачання в Україні.

Ключові слова: водні ресурси, водопостачання, облік водопостачання.

Україна – одна з найменш забезпечених водою європейських держав: на одного її мешканця припадає близько 1 тис. м³ води на рік. Існує невідповідність між попитом на воду та можливостями його задоволення як за кількістю, так і за якістю. Проблема водокористування в країні набула загальнодержавного значення. Водні ресурси дедалі більше стають головним лімітуючим фактором у розвитку і розміщенні продуктивних сил. Через війну понад тринадцять мільйонів людей в Україні мають проблеми з доступом до безпечної для вживання питної води. Шкода водним ресурсам України від російського вторгнення є величезною і зростає з кожним днем.

Вода є об'єктом, необхідним для виживання цивільного населення, а водна інфраструктура та ресурси мають цивільний характер і повинні бути захищені. Держави-окупанти зобов'язані забезпечувати постачання води. Тим не менш, за оцінками ООН, до серпня 2022 року 16 мільйонів людей в Україні потребували допомоги з водою, санітарією або гігієною, а 1,4 мільйона людей на сході України не мали доступу до водопровідної води.

Послуги із забезпечення стабільного та якісного централізованого водопостачання та водовідведення споживачам міста Миколаїв надає МКП «Миколаївводоканал». Підприємство працює на основі договірних умов з міською радою. Щорічно підприємство постачає мешканцям Миколаєва та його потужним підприємствам близько 33 млн. м³ якісної питної води. Підприємство експлуатує 1200 водопровідних, 750 км каналізаційних мереж, очисні споруди водопроводу, очисні споруди каналізації, десятки насосних станцій водопроводу і каналізації, трансформаторні станції. Діяльність підприємства базується на принципах стабільності, користі для суспільства, професіоналізму, ефективності та якісного надання послуг.

Основними стратегічними цілями розвитку підприємства є:

1. Досягнення фінансової стабільності підприємства.
2. Забезпечення високої якості надання послуг.
3. Забезпечення надійного та ефективного функціонування інфраструктури підприємства.
4. Забезпечення захисту навколишнього середовища та здоров'я населення.

У 2022 році водопостачання міста Николаїв внаслідок пошкодження водоводу з р. Дніпро (на території Херсонської області), в аварійному порядку переведено на змішану систему водоподачі, яка складається з водозабору підземних вод та морських вод Бузького лиману. Залучення до централізованої системи водопостачання морських вод - безпрецедентний випадок у світовій практиці комунального господарства. Внаслідок специфічного мінерального складу, морські води швидко руйнують трубопроводи та негативно впливають на якість очистки каналізаційних стоків. Тому, після деокупації Снігурівської міської територіальної громади, на початку 2023 року водопостачання м. Николаєва переведено на водозабір з р. Інгулець, який відповідно до проекту міської системи водопостачання є резервним джерелом подачі води до міста.

Наразі в Україні використання та охорона водних ресурсів регламентується низкою законів та інших правових нормативних документів, серед яких “Водний кодекс України”, закони “Про меліорацію земель”, “Про питну воду та питне водопостачання”, “Про охорону навколишнього природного середовища” та іншими законодавчими актами. Завданням водного законодавства є регулювання правових відносин для збереження, а також науково обґрунтованого, раціонального використання вод для потреб населення і галузей економіки, відтворення водних ресурсів, охорони вод від забруднення, засмічення та вичерпання, запобігання шкідливим діям вод та ліквідації їх наслідків, поліпшення стану водних об'єктів, а також охорони прав підприємств, установ, організацій і громадян на водокористування.

В системі заходів щодо збереження водних ресурсів важливу роль відіграє облік водопостачання, який здійснюється на основі Закону України “Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання”. Основною метою цього закону є визначення правових, економічних та організаційних засад функціонування системи комерційного обліку теплової енергії, води та водовідведення під час надання комунальних послуг та здійснення контролю за її функціонуванням. Запровадження комерційного обліку теплової енергії та води для усіх категорій споживачів забезпечить раціональне споживання цих ресурсів, зменшить негативний вплив на економіку України від значного зростання цін на імпортований природний газ, підвищить рівень енергетичної безпеки держави.

Реалізація цього закону є важливою передумовою для забезпечення в державі обов'язкового 100% обліку водопостачання. Завдяки забезпеченню обліку холодного водопостачання споживачами сплачуватимуться кошти лише за фактично спожиті послуги, тобто лише за те, що ними було використано, що дозволяє не тільки об'єктивно здійснити розрахунок послуг, які були спожиті споживачем, а й реалізовувати процес досягнення економії в умовах постійного зростання цін на енергоресурси.

Згідно закону передбачено обов'язкове встановлення: вузлів комерційного обліку (загальнобудинкових) приладів обліку холодної води для житлових будинків; та вузлів розподільного обліку (квартирних лічильників) для обліку індивідуального обліку споживання води, яке здійснюється оператором зовнішніх інженерних мереж. Витрати на оснащення будівель вузлами комерційного обліку здійснені оператором зовнішніх інженерних мереж та відшкодовуються споживачами послуг холодної водопостачання, а також власниками (співвласниками) нежитлових приміщень будинку (магазини, офіси, інші) шляхом сплати внеску за встановлення вузла комерційного обліку.

Разом органам місцевого самоврядування надано право у відповідності до чинного законодавства приймати рішення про затвердження місцевих програм оснащення вузлами комерційного обліку будівель, які на день набрання чинності Законом були приєднані до зовнішніх інженерних мереж, а також про виділення з місцевого бюджету коштів на реалізацію прийнятої програми.

Також відповідно до законів України “Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання” та “Про метрологію та метрологічну діяльність” споживачам необхідно проводити перевірку приладів обліку води. Це робиться для того, щоб перевірити справність роботи лічильника та відсутність похибок. На сьогодні, внаслідок військових дій на території України, 96 тисяч споживачів мають лічильники на який термін дії перевірки вже закінчився, що, в свою чергу, ускладнює процес обліку в системі водопостачання міста Миколаєва.

Основним завданням у сфері водокористування є раціонального використання вод для потреб населення і галузей економіки, відтворення водних ресурсів, охорони вод від забруднення, засмічення та вичерпання, запобігання шкідливим діям вод та ліквідації їх наслідків, поліпшення стану водних об'єктів тощо. В системі заходів щодо збереження води важливу роль відіграє облік водопостачання, який здійснюється на основі Закону України “Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання”. Законом передбачається обов'язкове встановлення приладів обліку води, які повинні проходити своєчасну перевірку.

В ситуації, що склалася, органи місцевого самоврядування мають самі обирати спосіб управління послугами водопостачання та водовідведення, а державі необхідно забезпечити законодавчі та нормативні рамки цієї роботи, щоб місцева рада, відповідальна за водопостачання, у кінцевому результаті могла б досягати поставлених цілей та витримувати встановлені стандарти якості.

Науковий керівник - І.В. Ремешевська, к.т.н., доцент